

WIKILEAKS'Lİ YENİ DÜNYA

Değişimleri mümkün kılan şartlar yavaş yavaş oluşur. Görünmez bir biçimde gelişen bu şartlar, insanların günün birinde farklı düşünmeye başladıklarını anladıklarında ortaya çıkar. Hepimiz dünyayı 'zihinsel haritalar'ının yardımıyla algılıyoruz, yani etrafımızdaki dünyayı biçimleyen ve tanımlayan örgülerle... Bunlar dünyayı belli bir zaman için açıklıyor, ancak sonra gerçeklik bu haritaların dışına çıkıyor. Eski haritalar işe yaramamaya başlıyor. Bir değişim krampı yaşanıyor. Eski haritaları atıyor ve yeni dünyayı anlamlandıracak yeni haritalar buluyoruz.

Her yolunu bildiğimiz eski zihinsel haritalardan vazgeçmek zordur, kaybolmaktan korkarız. Ama yolumuzu bulmaya çalıştığımız haritanın artık dünyayı göstermeyen hayalî bir harita olduğunun farkına varmazsak kendimizi de kaybederiz. 21. yüzyılın ilk on yılını ardımızda bırakırken dünyanın giderek daha hızlı döndüğünü hissetmeye başladık. Artık farklı bir haritanın içindeyiz. Yolumuzu kaybetmemek için bu yeni haritayı doğru okumamız gerekiyor.

2010'u Wikileaks ile kapatıp 2011'i 'Arap Baharı' ile açtık. Medyadan diplomasiye, şirketlerden hükümetlere hiçbir şeyin artık eskisi gibi olmayacağını işareti Wikileaks ve Tunus'dan başlayarak, Mısır, Libya, Cezayir, Yemen, Ürdün, Suriye gibi otokratik Arap devletlerine yayılan devrim dalgası... Bu dönüşüm işaretlerinin her birinde internetin ve bilgi-iletişim teknolojilerinin güçlü bir mevcudiyeti var.

Biz, dünyaya ekonomi-politika odağından bakan, teknoloji iktisadından kriz süreçlerine kadar farklı alanlarla ilgilenen iki ekonomist olarak, 21. yüzyılın dünyasını anlamak için Wikileaks'in önemli bir işaret olduğunu düşünüyoruz. Bu kitap, yüzyıl döngüsündeki derin dönüşümü, Wikileaks'in temsil ettiği dinamiklerle okuyor. Bu kitap sadece Wikileaks hakkında değil; ekonomiden politikaya, uluslararası ilişkilerden ulus devletlere, medyadan teknolojiye gözlerimizin önünde kurulmakta olan 'Yeni Dünya Düzeni' hakkında. Bu kitap, aynı zamanda bu derin dönüşümün ortasında kendisine yeni bir yol açan Türkiye ve bölgesi hakkında...

.....

Wikileaks, her ne kadar 2006'dan beri faaliyette olsa da dünya gündemine girmesi 2010 yılında oldu. 2010'da Wikileaks, Bağdat'da, içlerinde iki Reuters gazetecisinin de olduğu silahsız bir gruba ateş açan bir ABD helikopterinin kamerasından kaydedilmiş görüntüleri sızdırdı. COLLATERAL MURDER, yani TÂLİ CİNAYET adlı bu video, ABD ordusunun Irak'ta işlediği bir savaş suçunu açığa vuruyordu ve infial yarattı. Hemen ardından iki kitlesel sızıntı daha geldi: ABD nin Afganistan işgali ile ilgili olan Afgan Savaş Günlükleri ve Irak işgalinin içyüzünü ortaya çıkartan Irak Savaş Kayıtları. Son olarak, 28 Kasım 2010'dan itibaren, Wikileaks ABD Dışişleri Bakanlığı ile dünyanın dört bir yanına yayılmış ABD konsoloslukları arasındaki hassas yazışmaları içeren ve Watergate skandalına ithafla 'Cablegate' olarak adlandırılan belgeleri yayınlamaya başladı.

2011'e girdiğimizde ise, 'Arap Baharı,' aniden üzerimize indi. Nasıl 1989, tarihe 'Prag Baharı' olarak geçtiyse, 2011 yılı da 'Arap Baharı' olarak anılacak. Her şey 2011'in ilk günlerinde Tunus'ta başladı, sonra domino etkisi halinde yayıldı: Mısır, Libya, Cezayir, Yemen, Ürdün, Suriye... Arap ülkelerindeki çürümüş otokratik rejimler yıkılmaya başladı.

Oysa 21. yüzyıl ne kadar farklı bir şekilde başlamıştı! Önce 11 Eylül 2001'deki saldırılarla sarsıldık. Hemen arkasından ABD'deki Neocon iktidarının Afganistan ve Irak işgalleri geldi. Neoconların 'KARANLIK PRENSLERİ' RICHARD PERLE VE DONALD RUMSFELD, tüm dünyaya, "Yeni Dünya Düzenine hoş geldiniz" diye bağırıyordu. Bu, tek kutuplu bir dünya, bir 'Amerikan Yüzyılı' olacaktı. Ama Neoconların hayali kısa sürdü. Önce Afganistan ve Irak'ta batağa saplandılar, yeni bir 'Vietnam Sendromu' indi üzerlerine. Sonra, 2008 küresel ekonomik kriz patladı ve kaçınılmaz olanı hızlandırdı.

ABD artık dünyanın hâkimi değil; neoliberalizmin dayanağı olan DTÖ, Dünya Bankası, IMF, OECD sisteminin temeli Bretton Woods anlaşması kadük oldu. Beyaz Anglosakson Protestan (WASP) mabedi IFC'nin (International Finance Corporation) yönetim kurulunda artık Çinliler, Ruslar ve Araplar da oturuyor, uluslararası kuruluşlar birer birer yeniden yapılıyor. Dünya finansal sistemi de yapılıyor. G7'nin yerini G20 aldı. 2010'la birlikte yeni, çok kutuplu ve kuralları henüz belirlenmekte olan bir oyun başladı. Joseph Schumpeter m deyimiyse, yaratıcı yıkım,' eskiyi silip yeniye yol açarak ilerliyor.

Bu oyunda artık sadece devletler ve çokuluslu şirketler oynamıyor. Yeni ve davetsiz oyuncular oyuna girdi. Artık oyunda kurumsal ve endüstriyel medya düzenini bozan, bilginin dolaşımı önündeki engelleri yıkan, onların yanından dolaşarak iktidar odaklarının kirli sırlarını ifşa eden Wikileaks'in temsil ettiği yeni bilgi oyuncuları da var. Daha da önemlisi, halk yeniden oyunda. Arap Baharı, çok uzun zamandır görülmemiş bir biçimde, halkların tarih sahnesine artık beklenmedik ve özellikle de davet edilmemiş bir şekilde yeni bir oyuncu olarak çıktığı an olarak da anılacak.

Bu yeni güçlerin, kuşkusuz internet başta olmak üzere, ağ teknolojileriyle doğrudan ilgisi var. İnsanlar artık; çok hızlı bir şekilde bir araya gelip dağılabilme, gayrimerkezi bir örgütlenmeyle öngörülemez davranışlarda bulunabilme, iç ve dış iletişimi önlenemez bir şekilde sürdürebilme; yerel eylemlerine küresel iletişim kanallarını kullanarak destek yaratabilme, küresel iletişim yetenekleriyle dünya kamuoyunu etkileyebilme ve iktidarlar üzerinde görülmemiş bir baskı yaratabilme, her şeyden önemlisi, baskının şartı olan görünmezlik duvarlarını yıkarak ülkeleri dünyaya şeffaflaştırabilme gibi yeni güçlerle sahip.

HER İKTİDAR, UYRUKLARININ BİLGİYE ERİŞİMİNİ VE ARALARINDAKİ İLETİŞİMİ DENETLEMİYİ VE BÖYLECE KENDİSİNE DİKENSİZ BİR GÜL BAHÇESİ KURMAYI HAYAL EDER. Ama İNTERNET; KÜRESEL, GAYRİMERKEZİ, AÇIK, SINIRSIZ, ETKİLEŞİMLİ, KULLANICI-DENETİMLİ VE ALTYAPIDAN BAĞIMSIZDIR. BİLGİ İKTİDARDAN KAÇMA EĞİLİMİNDEDİR. ARTIK İNTERNETTE BİLGİYİ TUTMANIN YOLU YOK! WIKILEAKS BİZE BUNU GAYET AÇIK BİR BİÇİMDE GÖSTERDİ.

SANSÜR

Sansür her zaman iktidarın bilgiyi denetiminden kaçırma korkusundan kaynaklanır. Bu, haklı bir korkudur, çünkü tarihin hiçbir döneminde hiçbir iktidar bilgiyi mutlak bir biçimde denetleyememiştir. İktidarlar her zaman uyruklarının bilgiye erişimi mini ve aralarındaki iletişimi kontrol etme hayali kurar. Ama bu boş bir hayaldir. Bu bakımdan sansür iktidarların en kullanışlı yönetim araçlarından biridir. Ağır sansür, her zaman iktidarların ömrünü bir miktar uzatır, ama mükemmel bir araç olmadığı için de geri teper ve iktidarın ömrü birdenbire kısalır. Sansür eskiden de mükemmel değildi. Ama her şeyin merkezi olarak sevk ve idare edilebildiği sanayi toplumlarında elverişli bir araçtı. Buna rağmen bilgi bir yerden sızıveriyordu günün birinde.

Ama merkezi yönetim mekanizmalarının çöktüğü, iletişimin tamamen gayrimerkezi, sınırsız, yatay yayılan ağlar, özellikle de internet üzerinde gerçekleştiği bir dönemde, sansür giderek daha da atıl hale geldi. İKTİDARLAR DEĞİŞİMİ ARKADAN TAKİP EDERLER DOĞALARI GEREĞİ. MEVCUT İKTİDAR YAPILARI DA OLUP BİTENİ ANCAK İKTİDARDAN DÜŞTÜKLERİNDE ANLIYOR. YENİ İKTİDAR YAPILARI DAHA ETKİLİ SANSÜR TEKNOLOJİLERİ ÜRETECEK, HALK DA BUNLARI AŞMAK İÇİN YENİ KATILIM, ŞEFFAFLIK VE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ GELİŞTİRECEK. BU SAVAŞTA ELİ GÜÇLÜ OLAN KİM DERSİNİZ?

Wikileaks'in sloganı şu: **"BİZ HÜKÜMETLERİ AÇARIZ."** Demokratik bir toplumda hükümetler ve devletin vatandaşlara açık olması gerekir, tersi değil. **Türkiye'de de yıllanmış sırlar açığa çıktığında neler olduğunu hepimiz biliyoruz.** Bilgi iktidardır ve devletler iktidarlarını bizlerle, yani halkla paylaşmak zorunda. Aksi takdirde faşizme doğru yola çıkarız.

Wikileaks, devletlere kendilerini temizleme fırsatı sunuyor, üstelik bunu onların erişemeyeceği bir güçle yapıyor. Gücünü de halkın vicdanında buluyor.

Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak! **Guardian editörü Simon Jenkins'in dediği gibi, "SIRLARINI KORUMAK HÜKÜMETLERE DÜŞER, GAZETECİLERE DEĞİL."**

Artık devletler farkına varmaya başlıyor ki, sırların ortaya çıkarmasını durdurmak için darbe yapmak, gazeteci öldürmek veya hapsetmek, sansür uygulamak, medyayı halkın vergileriyle satın almak ve bir polis devleti yaratmak yeterli değil. Başka mucizevi yöntemler de ufukta görünmüyor. Şeffaf olması gereken devletler, vatandaşlar değil. Buna alışsalar iyi olur.

İktidarlar demokrasiden korktukça, demokrasiyle yaşamayı öğrenemedikçe yıkılacaklar ve bu meşru bir durum. Doğrudan demokrasi, birleşimsel demokrasi veya **JULIAN ASSANGE'in savunduğu gibi, 'radikal demokrasi' vatandaşların bilgiye özgürce erişimi üzerinde yükselecek.**

Evet, şimdi Neoconlara, istihbarat örgütlerine, iktidarını paylaşmaktan korkan ulus devletlere, oligopolere, güçten düşen ordulara, geleneksel medya kuruluşlarına dönüp, **"Yeni Dünya Düzenine hoş geldiniz!"** diyebiliriz; tıpkı onların hepimize on yıl önce dediği gibi. Onların düzeni oldukça kısa

ömürlü oldu, bizimki ise daha yeni başlıyor. (s.15-20)

TÜRKİYE VE ORTA DOĞUNUN İKİNCİ ŞANSI

İsrail'in ABD adına Orta Doğuda yürüttüğü savaş ve işgal Bush döneminin bitmesi ile birlikte yeni bir döneme girdi. ABD'nin buradaki politika değişikliği daha tam anlamıyla açığa çıkmadı, ama çıkacak. İşte bu politika değişikliğinin açığa çıktığı gün **Wikileaks veya başka bir kaynak İsrail'in bütün kirli çamaşırlarını ortaya dökcek**. Ama biz, bu kirli çamaşırların neler olduğunu ve hangi politik temellere dayandığını tahmin ediyoruz. Sonuç olarak, bizim bu konudaki bakışımız şu: Wikileaks ya da bir başka **'kaynak'** bir gün mutlaka **İsrail-ABD** ilişkilerini ve bu ilişkilerin arkasındaki kanlı tarihi, hatta kanlı şimdiki zamanı açıklayacaktır. Ama bu kanlı tarih ve şimdiki zaman gelecekte de sürdürülecek mi? Önemli olan bu sorunun cevabı.

Eğer ki, kapitalizmin, belki de 2008 kriziyle zorunlu hale gelen yeni düzeni bizim ahir ömrümüzde göreceğimiz şu zamanlarda gerçekleşirse, İsrail'e bu haliyle hiç gerek kalmayacak. Bu yüzden Wikileaks'in İsrail belgeleri artık **'malum'** ve bu belgeler bir dönemi anlattığı gibi bu belgelerin ortaya çıkacağı söylentisi bile bir dönemin bittiğini bize gösteriyor. Peki, bu dönemin ekonomi-politik açısından biten paradigmaları neler ve Orta Doğuda bitenlerin yerine ne gelecek?

Ortalığa Bir Türlü Dökülemeyen Belgeler ya da Brzezinski'nin 'İkinci Şans' Ayarı

İsrail'in Orta Doğudaki varlığını en iyi anlatacak birkaç Amerikalıdan biri olan **BRZEZİNSKİ**, Neocon politikalarının revize edilmesi gerektiğini savunan ve bu savunuyla ABD'nin Orta Doğuda ikinci bir şansı olduğunu söyleyen bir yazar. Bu yazarın **İKİNCİ ŞANS** adlı kitabını ABD için bir Orta Doğu eleştirisi ya da çıkışı olarak da okumak gerek. Burada Brzezinski'nin tezlerini ele almamızın nedeni, bu tezlerin temelinde, örtülü de olsa, İsrail'in olması. Brzezinski'nin 2007 tarihli son kitabı üç Amerikan başkanı döneminde Amerika'nın siyasî ve ekonomik hegemonyasını özetliyor. Ama kitap kesinlikle **BÜYÜK SATRANÇ TAHTASI**¹ kadar başarılı değil.

Baba Bush, Clinton ve ikinci Bush dönemlerini ele alan Brzezinski, kitabına **İKİNCİ ŞANS**² adını vermiş. Amerika'nın ikinci bir şansı olduğuna inanıyor. Ama bu ikinci şansın, Bush dönemi politikalarının çok önemli bir değişim geçirmesiyle ve Amerikan hegemonyasının 'biraz' törpülenerek yakalanacağını iddia ediyor.

Brzezinski'nin kitaptaki en önemli tespiti, içine Türkiye'yi de alan ve Çine kadar uzanan yeni bir **"ASYA-BALKANLAŞMA"** haritası çizmesi. Bu harita Ankara'dan başlıyor, sonra Arap Yarımadasını, Kuzey Afrika kıyılarını oradan da tüm Kafkasya'yı içine alarak Rusya'nın sonsuz, ama enerji yatağı bozkırlarından geçiyor ve Çin'in kaynakları bölgelerine uzanıyor. Bütün bu bölge, bilindiği gibi, ilk önce Baba Bush'un sonra da George W. Bush'un yeni bir Amerikan hegemonyası kurmak için **'savaş bölgesi'** ilan ettiği yeni balkanizasyon alanıydı.

Brzezinski, 'içeriden' biri olarak bir önceki ABD yönetiminin, yani Neoconların, bu çok geniş bölgede, ilk önce bölgesel iç savaşlar sonra da bölgesel bir topyekün savaş çıkartarak yeni bir hegemonya ve dünya düzeni kurmayı tasarladıklarını söylüyor. Ancak kitabında, Orta Doğu için İngilizlerin **'SÖMÜRGEÇİ-İMPARATORLUK'** çözümünün şimdi daha yerinde olacağını ileri sürüyor: Yani **'balkanlaşmanın sürekliliği, ama bu sürekliliğin sürekli işgal ve savaştan ziyade 'politik istikrar'la sağlanması... İşte bu 'politik istikrar' ve yumuşak balkanlaştırma'** politikası, Brzezinski'ye göre, Amerika'nın ikinci şansı.

Bu anlamda Brzezinski, oğul Bush'un Irak'ta sonlanan ve sürgit işgale ve savaşa dayanan politikasını akılcı bulmuyor ve eleştiriyor. Bu politikanın kısır olduğunu ve Amerikan gücünü törpülediğini söylüyor.

Kitabın 2008 sonrası olarak adlandırılan bölümünde de bu stratejinin ipuçları var. Ama Brzezinski'nin bakış açısı diğer Neoconlara benziyor. 2007'de yüzünü iyice gösteren küresel krizle birlikte su yüzüne çıkan **'büyük değişimi'** göremiyor. Bu bağlamda kitap, **Büyük Satranç Tahtası** kadar isabetli öngörüler geliştirebilmiş değil. Elbette bunun asıl nedeni, dünyanın geçirdiği derin dönüşüm ve Brzezinski'nin bu dönüşümü iskalaması...

¹ Brzezinski, Zbigniew (1998), *Büyük Satranç Tahtası*, çev. Ergun Kocabıyık ve Ertuğrul Dikbaş, Sabah Kitapları, 1998.

² Brzezinski, Zbigniew (2007), *Second Chance: Three Presidents and the Crisis of American Superpower*, New York, 2007.

Burada bizim üzerinde durmak istediğimiz iki nokta var: Birincisi, Brzezinski'nin 2008 kriziyle birlikte değişen durumu, tam anlamıyla olmasa bile, bir ölçüde görmüş olması ve buna uygun 'yeni' bir Neocon stratejisi geliştirmeye çalışması. İkincisi ise, Çin faktörüne öykünerek, bunu, Amerika üzerinden, yeni bir model olarak ele alması.

Şimdi Brzezinski'nin, örtülü olarak ortaya attığı yeni Neocon stratejisi, bizim 'yerli' statükocuların, ulusalcıların şu sıralar savundukları ve yapmaya çalıştıkları herşeyle birebir örtüşüyor. Şöyle ki: Brzezinski, Ankara'dan başlayarak Kafkaslardan Çin'e uzanan geniş bir '**balkanlaşma**' haritası çiziyor ve buralarda demokrasi olmaksızın, büyük ölçüde mevcut durumu koruyarak bir yeni 'siyasî istikrar' statükosu öneriyor.

İşte bu, Neoconların ve onların yerli temsilcisi ulusalcıların ikinci şansı. Ama bu ikinci şans, İsrail militarist-ulus devletinin denkleme olmasına bağlı. Bu senaryoda Türkiye'deki demokratikleşmeyi 'dışarıdan' boğacak güç İsrail'dir. WİKİLEAKS VEYA BİR BAŞKA KAYNAK ŞUNU ER GEÇ AÇIKLAYACAKTIR: Türkiye'deki darbelere karşı geliştirilen ve demokratikleşme doğrultusunda giden süreci, İsrail'in ve onunla işbirliği yapan 'derin' unsurların boğmaya çalıştığını biliyoruz. Ama boğulmak istenen sadece Türkiye'deki demokratikleşme süreci değildi kuşkusuz. Asıl mesele Afganistan'a kadar uzanan bir Orta Doğunun Brzezinski'nin yeni tezlerine göre yeniden yapılanması meselesi idi. Yani Afganistan'da kontrollü bir Taliban, Türkiye'de bir türlü çözülmeyen, ama sürgit bir savaşa dönüşmeyecek, dolayısıyla baskıcı bir rejimi destekleyecek bir Kürt sorunu. Havuç ve sopa politikaları ikileminde denetim altında bir İslâmî hareket çemberi. Aynı zamanda, ulus devletlerarasında, gerektiğinde ABD'nin araya girerek yatıştıracağı gerilim politikaları. İsrail-Türkiye ve Türkiye-Irak-İran gerilimlerinin ve tabii ki Yunanistan-Türkiye itişmesinin devam ettirilmesi. Şimdi Türkiye ve Yunanistan bu politik hattı terk etti. Yalnızca İsrail, yeni Neocon politikalarına uygun olarak gerilim politikasını sürdürüyor. İsrail'in bu süreçte Türkiye'ye sataşmaya devam edeceğini göreceğiz.

Nitekim, Davos'ta başlayan süreç Mavi Marmara'yla devam etti. **İsrail tam burada bir havuç ve sopa politikası izliyor.** Bundan dolayı Wikileaks'in İsrail'le ilgili belgeleri, bu havuç-sopa politikasının ne kadarının ABD'ye dayandığını bize anlatacak. Ama biz Brzezinski'nin tezlerini buraya tam da bunu anlatmak için aldık. Çünkü bugün İsrail'i Orta Doğuda, bu haliyle tutmak isteyenlerin amacı, Baas rejimleri dâhil, şu an yaşadığımız bütün sorunları bu coğrafyada bu haliyle dondurmaktır.

Yeni Neocon politik hattı, Soğuk Savaş geriliminin ABD'nin denetleyeceği ulus devletler üzerinden devam ettirilmesine dayanmaktadır. Brzezinski, bu ulus devletlerin bölgesel olarak güçlenmesine göz yumulmasını da önermektedir. Ona göre, Bush yönetimi bu anlamda hem ekonomik, hem de siyasî olarak çok ciddi hatalar yapmıştır.

Bir Zamanlar Türkiye İkinci Bir İsrail'miş

Türkiye'de ulus devlete ekonomik ve siyasî geleceklerini bağlamış kesimlerin ikinci bir şansı var mı? Aslında bu soru şu sıralar olan bitenin ve bütün bu olan bitenden kaynaklı tartışmaların özeti gibi. Eksen kayması tartışmasından, kurumlar arası çatışma tartışmasına kadar olan tüm tartışma, haber ve görüşler buraya dayanıyor.

Brzezinski, bugün ulus devlet siyasetinin emperyal temsilcisi olan Neoconların ancak Bush dönemi politikalarından vazgeçerlerse, bir ikinci şanslarının olabileceğini söylüyor. Aslında tam burada Fukuyama'nın **TARİHİN SONUNDA**³ belirttiği, insanlığın son durağı '**liberal demokrasiye**' nasılsa ulaşacağı ve burada ABD'nin birtakım rezervlerinin, yani toleranslarının olması gerektiği tezini de hatırlamak gerek. Neoconlar, Fukuyama'yı dinlemek yerine, '**MEDENİYETLER ÇATIŞMASI**' diyen Huntington'u dinlediler.⁴

HUNTINGTON'UN TEZİ, kapitalizmin küresel bir sistem olarak inşa edilmesinin tek yolunun kaçınılmaz bir medeniyet 'hesaplaşması' olduğu üzerine kurulur. "Bu çatışma nasılsa olacak, o zaman bir an önce olsun. işgal edelim ve yıkıp yeniden, nasıl gerekiyorsa öyle yapalım."

³ Fukuyama, Francis (1993), *Tarihin Sonu ve Son İnsan*, Gün yayıncılık, 1993.

⁴ Huntington, Samuel P. (2005), *Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması*, çev. Cem Soydemir, Mehmet Turhan, Okuyan Us Yayınları, 2005.

Ulusalıcı-Neoconların Bush dönemindeki telaşı ve tezi buydu. Ama bu telaş pek işe yaramadığı gibi, ters tepti. Zaten Fukuyamanın tezini eğer kapitalizmin bundan sonra küresel, sınırsız bir sistem olarak var olacağı şeklinde okursak Fukuyama haklı; küreselleşmenin ve onun modernizminin hâkimiyetinin, uygarlıkların zorla yok edilerek sağlanacağını, örtülü olarak söylemeye çalışan Huntington ise haksızdı. Şimdi Brzezinski, tam buradan hareket ederek, Neoconlara yanlış yaptıklarını anlatıyor.

Asya balkanlaşmasını, ulus devletler üzerinden kontrol etmek ve küresel krize de dayanarak örtülü bir iç kapanma dönemi geliştirmek, Obama iktidarına karşı strateji geliştiren, demir-çelik, silah, petro-kimya gibi geleneksel kontrol sanayilerinin siyasî temsilcilerinin yeni hedefidir.

Şimdi tam burada Türkiye'ye dönelim. Türkiye'de Obama ekibini ikinci kere seçtirmemek ve bu stratejiyi hayata geçirmek isteyen güçlerin temsilcileri kimler olabilir; yani **'ikinci bir şans'** yakalamak isteyenler kimler? Bunları İsrail'in konu edildiği Wikileaks belgelerinde bulacağımızdan şüpheniz olmasın.

Şimdi savunma harcamalarının denetlendiği, gereksiz askerî harcamalar yerine eğitim ve sağlığa bütçe ayıran bir Türkiye yerine, asker vesayetinde ve ordusu kendi yurttaşlarıyla savaştan bir Türkiye isteyenlerin ikinci bir şansı olmalı mı?

Tam burada İsrail'in Türkiye'deki gündemde olan birçok sorunla ilgilendiğini söylemek öyle sanıyoruz ki, şaşırtıcı olmaz. Türkiye'nin bugün başta KÜRT SORUNU olmak üzere birçok devasa sorununun çözülmemesi doğrultusunda yapılan provokasyonları, hem Türkiye'de, hem de Orta Doğuda Neocon-İsrail-Türk statükocu-darbecileri üçgeninde aramak gerekir.

Bu ilişkiler şimdiye değin somut olarak açığa çıkmadı, ama bu ilişkilerin Bush döneminde Wikileaks belgelerinin 'babalarından biri olan ABD elçisi Edelman zamanında neredeyse 'resmî' düzeyde kurulduğu biliniyor.

İşte şimdi beklediğimiz bu belgeler. Türkiye'de baskıcı ve asker vesayetini sürekli kılan iktidarlar silsilesi artık **'yeni dünya düzeni'** için ne kadar gereksizse, Netanyahu'nun İsrail'i de bir o kadar gereksizdir. Ama İsrail'in çözülmesi için Türkiye'de demokrasinin kurumsallaşması ve Türkiye'nin demokrasi dışı yöntemler üretecek bütün sorunlarını hal yoluna koyması gerekir.

BUNUN İÇİN TÜRKİYE, BİRÇOK AÇIDAN ANAHTAR ÜLKE KONUMUNDA. Baas rejimlerinin çözülme yoluna girdiği ve piyasanın buralarda işlemeye başladığı istikrarın şiddet ve savaşla değil de siyasî bütünleşme ve bu bütünleşme sonucu artacak ticarî ve ekonomik faaliyetle sağlanacağı yeni bir Orta Doğuya doğru hızla gidiyoruz. Bu Orta Doğu tablosunda Türkiye'nin başını çektiği bir yeniden yapılanma bütünleşmesi var.

Bu tabloda bir tek Netanyahu'nun İsrail'i yok. Zaten MAVİ MARMARA KATLİAMI olmasaydı da İsrail bu tabloda olmayacaktı. Çünkü hem ABD'nin, hem de AB'nin 'Yeni Dünya Düzeninde' İsrail'in bu haliyle yeri yok. Bu açıdan İsrail'in hâlâ kendini Bush dönemindeki dünyada sanıp buna göre hareket etmesi, yalnızca Türkiye'nin değil, herkesin işini kolaylaştırıyor. Şimdi başını İran, Rusya ve Türkiye gibi belirleyici eksen devletlerin çektiği bu gibi zirveler, esasında 2013'ten itibaren hızla oluşmaya başlayacak siyasî küreselleşmenin hazırlıkları.

Çok açık olarak önümüzde yeni bir paylaşım durumu var. Orta Doğu haritası yeniden çizilecek. **KUZEY IRAK'TAN BAŞLAYAN BU YENİDEN BİÇİMLENDİRMEDE EN ETKİN GÜÇLERDEN BİRİSİ ARTIK TÜRKİYE.**

Türkiye'nin 'KOMŞULARLA SIFIR PROBLEM SİYASETİ' aynı zamanda sınırların sıfır seviyesine inmesinin siyasî sürecidir.

Böyle olunca, Rusya ve İran sınırlarına kadar olan tüm bölge Türkiye'nin ekonomik ve siyasî yönlendiriciliğinde bütünleşecek.

İstanbul'un finans merkezi olması;

Rusya ile kotarılan enerji projeleri;

Suriye ile sınırların gevşetilmesi; ve

İran'la yapılan nükleer takas anlaşması bu 'sınırsızlaşma' sürecinin önemli başlangıç adımlarıdır.

Haziran 2010'da İstanbul'da yapılan Asya Güvenlik Zirvesine, belirleyici devletler dışında, Afganistan, Filistin, Ukrayna, Azerbaycan ve Kırgızistan da katıldı. Bu ülkelerin tümü bölgesel savaşların ya da iç savaşların yaşandığı ya da yaşanacağı ülkeler. Ancak öyle görülüyor ki, yeni dönemde,

bütün bu bölge ve ülkelerde yaşanan sorunları ele alacak bölgesel bir üst örgütlülük oluşturulacak. İşte bu üst örgütlülük, Yeni Avrasya Devletler Topluluğunun ilk adımı sayılabilir. Bu bölgede AB gibi yeni bir **'AĞ-DEVLETİ'** doğabilir.

Bu sefer Orta Doğudan başlayacak yeni paylaşım, ulus devletlerin paylaşımı olmayacak. Ya da İngiltere ve Amerika gibi hâkim güçlerin sınırları ve iş bölümü belirlemesi ile de olmayacak. Tam aksine sınırların mümkün olduğunca aşağıya çekileceği, bölgesel ticaretin ve karşılıklı bağımlılığın artacağı, ticarî denetimin, gümrük duvarları ile değil, standartların oluşması ile sağlanacağı bir dönem başlayacak. İşte bu dönemin ekonomisinin kesintisiz işlemesi, enerji ve ticarî ağlarının sorunsuz inşa edilmesi ve yürümesi için tüm hinterlandta ilk önce İsrail gibi artık terörist durumuna düşmüş ulus devletlerin gardının aşağıya çekilmesi gerekiyor. İşte bakımdan hiç şüphesiz Wikileaks gibi bir kaynağa ihtiyacımız var. Tabii sonraki adım da Afganistan'dan Pakistan'a, Irak ve Türkiye'ye kadar tüm çatışma alanlarının ortadan kaldırılması olacak. Bunun için NATO'nun 2013'ten sonra devreye gireceğini söyleyebiliriz. Eğer bu tarihe kadar Türkiye'deki Kürt Sorunu çözülme yoluna girmezse, Türkiye'nin doğusunda üniformaların rengi değişebilir. Burada da şimdilerde ortaya çıkmayan, ama yakında ortaya çıkacak gayriresmî bir yakın geçmiş olduğundan hiç şüpheniz olmasın.

Aslında şimdi ortaya çıkıyor ki, bir zamanların Türkiye'si ile şimdinin İsrail'i aynı ülkeymiş. Bizdeki darbeciler nasıl bütün planlarını, programlarını ve stratejilerini eskiye göre yaparak, hâlâ 12 Eylül örneği ya da 28 Şubat misali bir darbe yapacaklarını sandıysa, İsrail de hâlâ elindeki silah ve nükleer teknoloji ile istediğini yapacağını sanıyor. Aslında Gazze olayı bütün dünyaya İsrail'in elindeki nükleer silah teknolojisinin İran'dan daha tehlikeli olduğunu öğretti. Şimdi ABD dahil bütün dünya İsrail'e ses çıkarmadan yaklaştırmaya çalışıyor. Çünkü İsrail artık yaralı bir hayvan. Onun, etrafa ve kendisine en az zarar vermesini sağlayarak boyun eğdirilmesi ve sürecin akılcıca yönetilmesi çok önemli.

Ancak diğer taraftan Diyarbakır'dan başlayıp Beyrut'a kadar uzanan bir halka var. Burada yoksullar, kimlikleri yok sayılanlar, dinlerinden, inançlarından, dillerinden, kültürlerinden dolayı militarist-terörist ulus devletlerin baskısında olanlar artık yeni bir ust' örgütlülükle haklarını arayacaklar. Bu, aynı zamanda şimdiye kadar görmediğimiz, ama insanlık tarihinin bütün ayaklanma anlatılarını barındıran ve de tam oradan bize yeni bir dünyayı müjdeleyen bir başlangıç olacak.

İşte tam burada Wikileaks'in İsrail'le ilgili bizce, en önemli 'sızıntısını' anmak gerekiyor: Wikileaks'e göre İsrail, İran'dan daha çok Hamas ve Hizbullah'ın silahlanmasından, hatta nükleer silaha sahip olmasından korkuyor. İsrail bundan gerçekten de korkmalı. Nitekim Wikileaks belgelerinde İsrail'in Orta Doğuda büyük bir savaşı göze almış olduğu görülüyor.⁵ Çok ilginç, ama İsrail'in Orta Doğuda hazırlandığı savaş İran'a karşı değilmiş. İsrail; Hizbullah ve Hamasa karşı savaş hazırlığı yapmış. Wikileaks belgesinde İsrail Genelkurmay Başkanı Aşkenazi, İran'ın füze tehdidinin ciddi olduğunu kabul ediyor ama esas büyük tehdidin Gazze'nin kontrolünü elinde bulunduran Hamas ve Lübnan'da siyasî gücü elinde bulunduran Hizbullah olduğunu söylüyor. İşte bu önemli. Çünkü Aşkenazi'nin bu tespiti İsrail'in niye Gazze'de taş üstünde taş bırakmadığını ortaya koyuyor. Yeni Orta Doğunun daha doğrusu Baas rejimlerinin ve İsrail'in eskisi gibi etkin olmadığı bir Orta Doğu ancak Gazze'de ve Lübnan'da kalıcı barışla mümkün olabilir. İsrail bunu biliyor. Aslında bu konuda Hamas ve Hizbullah'tan sonra İsrail'in üçüncü büyük engeli Türkiye.

Şimdi tam burada dikkatinizi yeni NATO konseptine çekmek isteriz. Wikileaks belgelerinde NATO'nun bu yeni konsepti İsrail üzerinden anlatılıyor aslında. Peki, nedir bu yeni konsept ve İsrail gerçekten Wikileaks belgelerinde olduğu gibi, neden İran'dan ziyade Hamas ve Hizbullah'ı tehdit olarak görüyor?

Nato'nun Yeni Yüzü

NATO'nun Varşova Paktından sonraki hikâyesine baktığımızda bir dünya silahlı gücü yaratma çabasını görürüz. Yeni bir Avrupa, dahası dünya savaşının çıkmaması için ulusal orduların, bütünleşmeye paralel eritilmesi yeni NATO stratejisinin temelini oluşturur.

LİZBON BELGESİ bu açıdan çok açıklayıcıdır. Buradaki tehdit, birlik (bu birlik AB gibi oluşmuş yapılar olacağı gibi bundan sonra oluşacak yeni BM konsepti de olabilir) dışında kalan ulus devletlerdir. Yani tehdit sıralamasında İran'ın adının geçmemesi Türkiye'nin başarısı olarak

⁵ AFP, "Israel preparing for 'large scale war' in Middle East: cable" 27.12.2010.

değerlendiriliyor, ama yeni **NATO KONSEPTİ TEK TEK ÜLKELERLE İLGİLENMİYOR. ONUN İLGİLENDİĞİ ‘DENETİM DIŞI’ ULUS DEVLETLER. BU, BUGÜN İRAN OLUR, YARIN DÜNYANIN HERHANGİ BİR YERİNDE SÖZ DİNLEMİYEN DARBECİ BİR ORDU HAREKETİ YA DA ULUSALCI İKTİDAR DA OLABİLİR.**

Geleneksel olarak savaş, ulus devletlerarasındaki silahlı çatışma olarak nitelendi şimdiye kadar. Ancak bugün hâkim ulus devletler de dâhil bütün ulus devletlerin egemenliğinin azalması ve bunun yerine yeni bir ulus üstü egemenlik biçimi olan küresel imparatorluğun ortaya çıkması ölçüsünde, savaşın ve siyasal şiddetin şartları ve doğası da zorunlu olarak değişiyor. Savaş küresel ve bitmek bilmez bir olgu haline geliyor.⁶

Bugün Asya’nın ya da Afrika’nın herhangi bir bölgesinde bir aşiret-kabile kavgasının topyekün bir iç savaşa dönüşme olasılığı her an var. BUNUN DIŞINDA BAŞTA ORTA DOĞU OLMAK ÜZERE, BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞINDAN SONRA EMPERYALİZMİN MASA BAŞINDA YARATTIĞI ULUS DEVLETLERİN PARÇALANMA SÜREÇLERİ YENİ BİR SAVAŞ TEHDİDİ OLUŞTURUYOR. Ama bu savaş tehdidi, bugün teknolojinin yatay yaygınlaşması sonucu konvansiyonel silahlarla sınırlı olmayabilir. İşte tam da bundan dolayı, çok uzun bir tarih boyunca insanlık, yaratmak istediği bu kapitalist imparatorluk içinde savaş halinden kurtulamayacak. 11 Eylül 2001 bize bunu gösterdi ve **11 EYLÜL AYNI ZAMANDA YENİ NATO KONSEPTİNİN DE BAŞLANGIÇ TARİHİDİR.** Yine Negri, 11 Eylül için şöyle der:

“11 EYLÜL’DEKİ SALDIRILAR YENİ BİR SAVAŞ ÇAĞINI AÇTI, AYNEN 23 MAYIS 1618 TARİHİNDE KUTSAL ROMA İMPARATORLUĞUNUN İKİ KRAL NAİBİNİN PRAG’DAKİ HRADCANY ŞATOSUNUN PENCERESİNDEN ATILMASININ OTUZ YIL SAVAŞLARINI ATEŞLEMESİ GİBİ.”⁷

Bu savaş hali, kimi zaman dinler, mezhepler arasında, kimi zaman ETNİK GRUPLAR arasındaymış gibi görünebilir, ama hepsi dağılmakta olan eski egemenliğin unsurları olarak yeni egemenlikten pay almak isteyen yapılarıdır ve bu savaşların kökeni sınıfsaldır.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONRASI ABD’NİN ORTA DOĞUDA OLUŞTURDUĞU SİSTEM BOZULMASAYDI, USAME BİN LADİN ORTAYA ÇIKMAZDI VE 11 EYLÜL OLMAZDI. **İşte bu anlamda NATO için tehdit tek başına İran falan değildir. Mesela, eğer ki, Türkiye’de ‘Dar Kafalı Ulusalcılar’ 2002-2007 sürecinde bir darbe yapsaydı ve iktidarlarını dünyadaki şu değişime rağmen sürdürmeye çalışsalar, Türkiye İran’dan daha önce gelen tehdit olarak tanımlanırdı.**

NATO’ya envanterini açmayan ve NATO için hayli tartışmalı olan, keza **NATO’nun da lağvedilmesini beklediği Ege Ordusu**, başta Kenan Evren olmak üzere çok mümtaz şahsiyetlerin komutasında çok önemli işler yapmıştır. Ege Ordusunun hemen hemen bütün komutanları bir darbe planının içinde olmuştur.

İşte Wikileaks belgeleri NATOnun Lizbon konseptinde ortaya çıkan bu yeni tehdit algısını ve buna bağlı militer yapılanmanın ipuçlarını ortaya koyan belgelerdir. İsrail’in esasında niye İran’dan daha ziyade Hamas ve Hizbullah’ı tehdit olarak gördüğünü yeni NATO konsepti bize anlatıyor.

Şunu söyleyebiliriz:

ABD’nin Soğuk Savaşla birlikte biten yeni sömürgeci dönemi, ulus devletleri denetleyen, onları belli sınırlarda tutan bir Pax-Americana’ydı. ABD ulus devleti hegemonyasındaki bu sistem, Kara Avrupası’yla yarı-barışık bir Anglosakson ulus devletler düzeni, yani hiyerarşisiydi.

Bu sistemin bitmesi, bir anlamda, denetlenen ulus devletler düzeninin de bitmesi anlamına geliyor. İşte bu anlamda, denetlenemeyen ve sistem dışında kalan ulus devletler an az Usame Bin Ladinin El Kaidesi kadar hatta ondan daha büyük bir tehdit. Bu tehdidi tespit etmek, sınırlamak ve gerekirse ortadan kaldırmak artık NATO’nun işi. NATO, bundan böyle, bir dünya silahlı gücü ve aynı zamanda bir siyasî yapı. Bu siyasî yapı, Türkiye’nin AB üyeliğini yeni savunma stratejisinin olmazsa olmazı olarak görüyor. Lizbon’da ortaya çıkan en önemli sonuçlardan birisi de budur. Wikileaks’in ortaya çıkardığı da budur. (s.263-273)

Kaynak:

Özgür UÇKAN-Cemil ERTEM, Wikileaks-Yeni Dünya Düzenine Hoş Geldiniz, 2011, İstanbul

⁶ Hard, Michael.Negri, Antonio (2004), *Çokluk*, Ayrıntı Yayınları, 2004, s. 21.

⁷ Hard, A.g.e. s. 25.